

EITEM AR YR AGENDA: 8

PANEL GWEITHREDOL GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

15 Gorffennaf 2013

MONITRO PERFFORMIAD

**Adroddiad gan Dawn Docx,
Dirprwy Brif Swyddog Tân**

Diben yr Adroddiad

- 1 Darparu gwybodaeth i'r Aelodau ynghylch gweithgarwch Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru ac i fonitro perfformiad yn erbyn yr amcanion gwella.

Gwybodaeth

- 2 Er gwybodaeth i'r aelodau, ynghlwm mae'r adroddiad monitro sy'n ymwneud â thri chwarter blwyddyn adrodd 2012/13, ac sy'n ymdrin â'r cyfnod rhwng 1^{af} Ebrill 2012 a 31ain Rhagfyr 2012.

Argymhelliad

- 3 Bod yr Aelodau'n nodi cynnwys yr adroddiad monitro perfformiad.

GWASANAETH TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Gwasanaeth Tân ac Achub
Fire and Rescue Service

ADRODDIAD MONITRO PERFFORMIAD

**DIWEDD BLWYDDYN
EBRILL 2012 – MAWRTH 2013**

Ffigyrau dros dro a ddarperir, ac efallai y bydd mân newidiadau iddynt

CYNNWYS

	MONITRO GAN GYM HARU AG AMCAN GWELLA 1	2 - 6
	Tanau damweiniol mewn cartrefi	
	Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	
	Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	
RRC/C/005	Presenoldeb/absenoldeb larwm mwg mewn tanau mewn cartrefi	
	Pobl yn dianc yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	
	Archwiliadau diogelwch tân yn y cartref a gynhaliwyd yn dilyn atgyfeiriad gan sefydliad partner	
	ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU	7 - 16
	CRYNODEB	7
	Trosolwg o'r holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt	
	TANAU YR AETHPWYD ATYNT	9 - 12
RRC/S/001	Yr holl danau – prif, eilaidd a simnai	
	Yr holl danau – bwriadol a damweiniol	
RRC/S/003	Tanau mewn eiddo annomestig	
	GALWADAU AM WASANAETHAU ARBENNIG	13-14
	Galwadau brys am wasanaethau arbennig	
	GALWADAU DIANGEN	15 - 16
RRC/C/002	Galwadau diangen maleisus	
RRC/C/003	Galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig	
	Galwadau diangen didwyll	
	GEIRFA	17

AMCAN GWELLA 1:

Atal Marwolaethau ac Anafiadau oherwydd Tanau Damweiniol mewn Cartrefi

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
HYHE- Hyd yn hyn eleni						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl.						
Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE	
Tanau damweiniol mewn cartrefi	97	123	103	131	454	↓ 4%
Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	8	9	13	15	45	↑ 11
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	1	0	1	1	3	↓ 3
% y bobl a ddihangodd yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	83%	80%	74%	71%	77%	→ 0.8 pc
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg wedi gweithredu	58%	56%	65%	59.5%	59%	↓ 2pc
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb weithredu	29%	23%	26%	26.5%	26%	↑ 2pc
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yn bresennol	13%	21%	9%	14%	15%	→ 0
% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y cartref a gynhaliwyd ar ôl atgyfeiriad gan sefydliad partner	40%	29%	26%	n/a	35%	↑ 4pc

Y LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE
Tanau damweiniol mewn cartrefi	112	84	146	132	474
Anafiadau o ganlyniad i danau damweiniol mewn cartrefi	8	3	10	13	34
Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi	1	0	2	3	6
% y bobl a ddihangodd yn ddianaf a heb gymorth o danau damweiniol mewn cartrefi	67%	82%	79%	81%	78%
Tanau mewn cartrefi - larwm mwg wedi gweithredu	63%	60%	61%	59%	61%
Tanau mewn cartrefi – larwm mwg heb weithredu	23%	23.5%	27%	22%	24%
Tanau mewn cartrefi – dim larwm mwg yn bresennol	14%	16.5%	12%	19%	15%
% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gynhaliwyd ar ôl atgyfeiriad gan sefydliad partner	31%	29%	31%	39%	31%

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ac Anafusion yn ôl Difrifoldeb yr Anaf

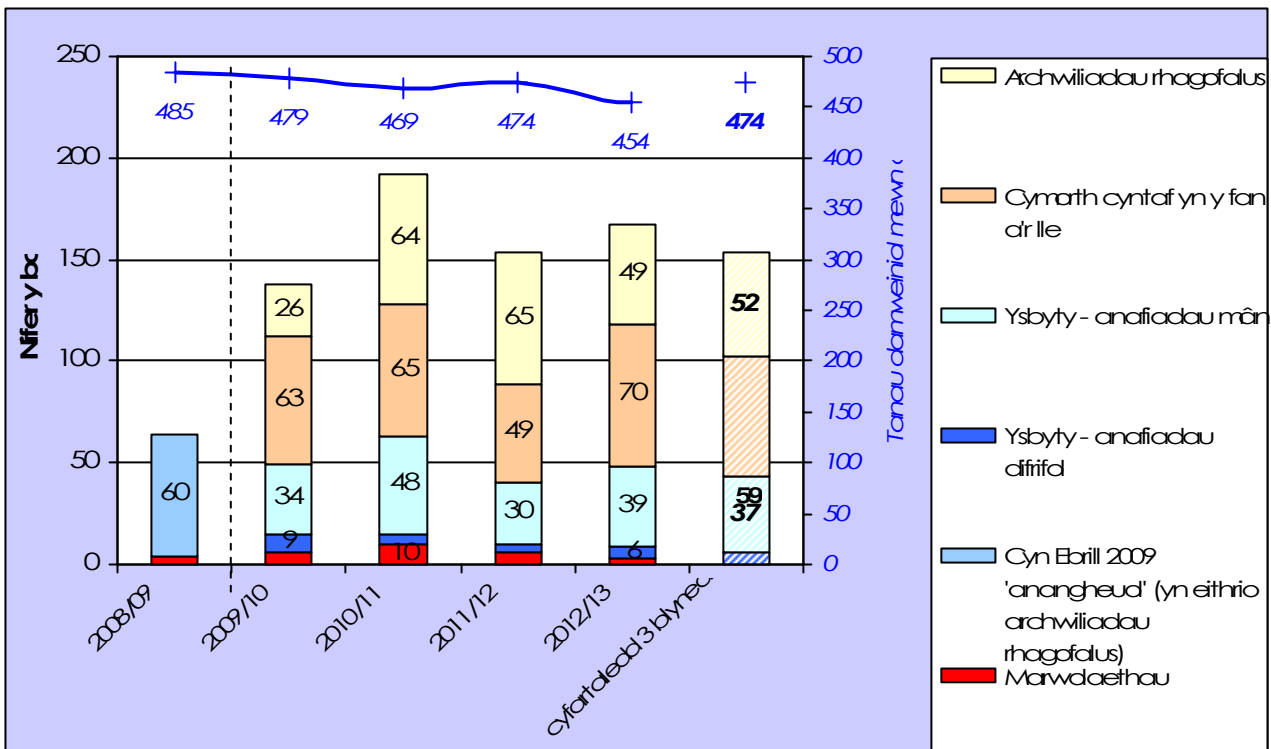
- Bu 4% neu 20 yn llai o danau damweiniol mewn cartrefi o'i gymharu â 2011/12

Yn ystod y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 454 o danau damweiniol mewn cartrefi, sydd yn llai na'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Anafiadau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi: Cafodd 45 o bobl anafiadau yn y tanau hyn – roedd 39 wedi eu categorio'n anafiadau bach, a 6 yn ddifrifol. Mae'r rhain yn eithrio archwiliadau rhagofalus a chymorth cyntaf a roddwyd yn y fan a'r lle, gan gadw at y cyfarwyddyd cenedlaethol ar gyfer llunio dangosyddion perfformiad cenedlaethol.

Marwolaethau oherwydd tanau damweiniol mewn cartrefi: Yn ystod y flwyddyn, bu tri farwolaeth mewn tanau damweiniol mewn cartrefi, un mewn tân yn Ynys Môn ym Mai 2012, un yn Sir Ddinbych yn Nhachwedd 2012 ac un marwolaeth yng Nghonwy yn Chwefror 2013, disgwylir cadarnhad gan y Crwner am yr un yng Nghonwy.

Tanau Damweiniol mewn Cartrefi ac Anafusion yn ôl Difrifoldeb yr Anaf

Ers Ebrill 2009 caiff anafusion anangheuol eu cofnodi dan bedwar categori difrifoldeb:

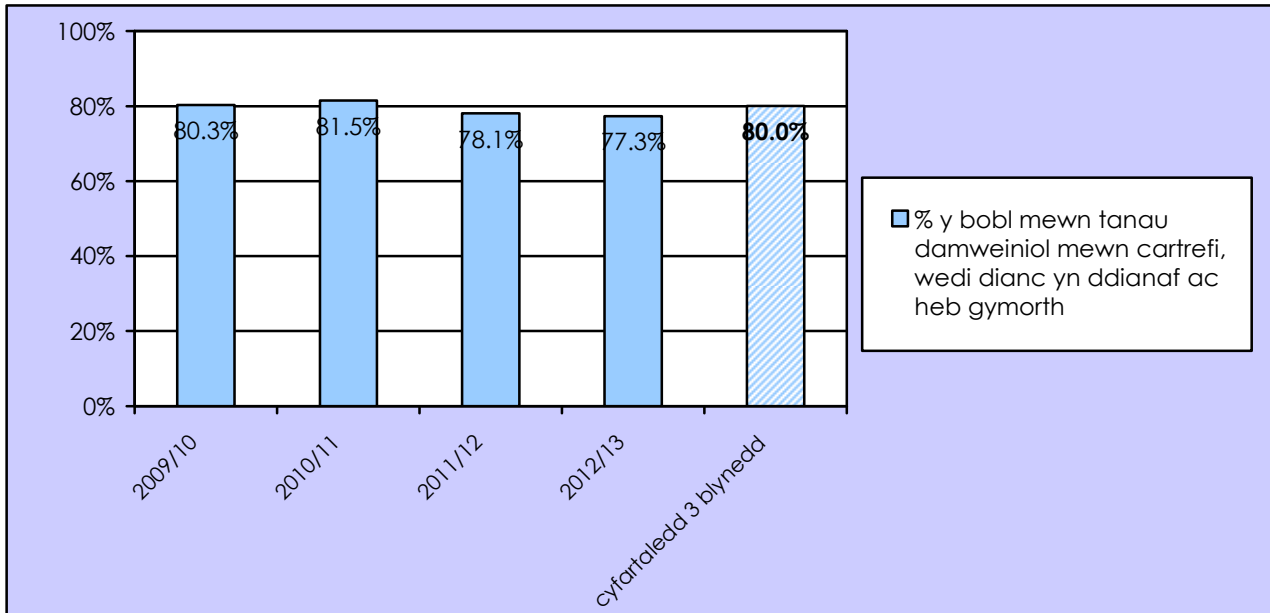
- aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'r anafiadau'n ymddangos yn ddifrifol;
- aeth y dioddefwr i'r ysbyty, mae'r anafiadau'n ymddangos yn fach;
- rhoddwyd cymorth cyntaf yn y fan a'r lle;
- argymhellwyd archwiliad rhagofalus – ystyr hyn y bydd unigolyn yn cael ei anfon i'r ysbyty neu'n cael ei gynghori i weld meddyg rhag ofn, ond pryd nad oes unrhyw anaf neu ddioddefaint amlwg.

Oherwydd y newid yn Ebrill 2009, a dyfodiad y nodydd 'anaf yn gysylltiedig â thân', mae'n bosib na fydd parhad yn nifer yr anafusion anangheuol.

Tanau damweiniol mewn cartrefi – wedi dianc yn ddianaf, heb gymorth

- fe wnaeth 77% o'r bobl mewn tân damweiniol mewn cartref ddianc yn ddianaf a heb gymorth gan y criwiau a fynychodd y tân, roedd hyn yn llai nag 1 pwynt canrannol yn is o gymharu â 2011/12.

% y bobl mewn tanau damweiniol mewn cartrefi a ddihangodd yn ddianaf ac heb gymorth

Gyda rhybudd cynnar gan larwm mwg sy'n gweithio, a chynllun dianc wedi ei ymarfer ac wedi ei deilwra i anghenion unigol preswylwyr y cartref, gall pobl gael y siawns orau i ddianc yn ddianaf o dân mewn cartref heb orfod dibynnu ar gael eu hachub gan griw tân.

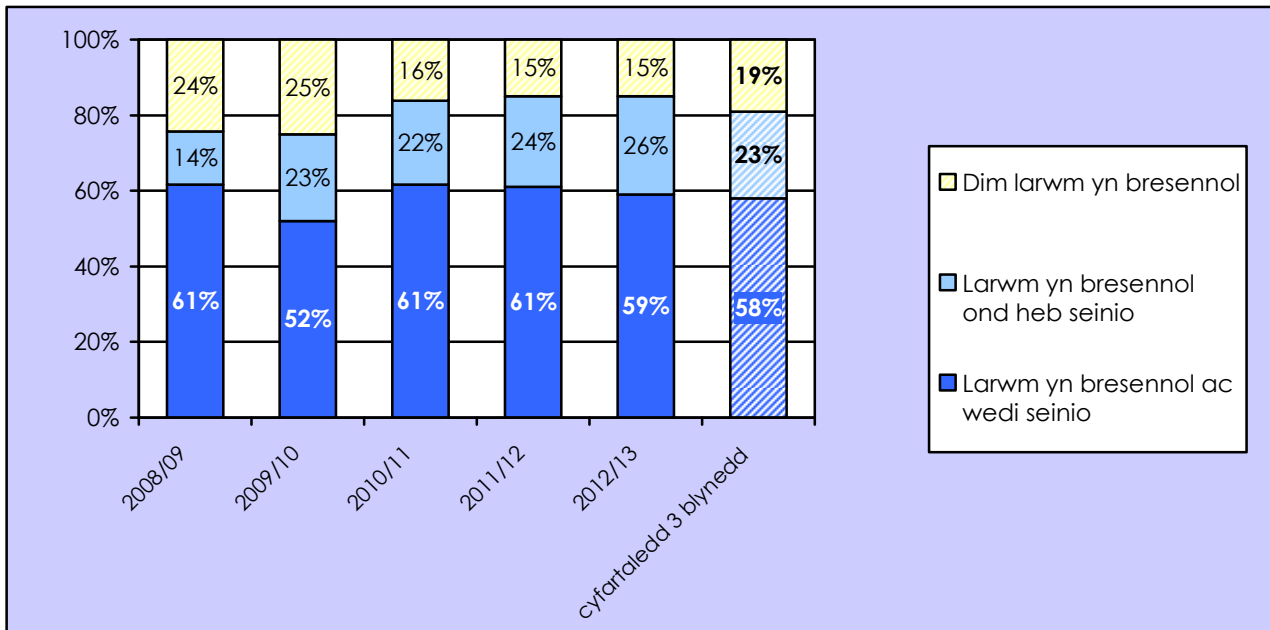
Mae'r 77.3% a gafwyd yn ystod y flwyddyn hon yn ymwneud â chyfanswm o 765 o bobl, gyda 591 ohonynt wedi gallu gadael y cartref yn ddiogel heb orfod cael eu hachub gan griw tân.

Tanau mewn Cartrefi: Presenoldeb Larymau Mwg

- 15% o'r cartrefi a gafodd dân oedd heb larwm mwg, sy'n hafal â ffigyrau 2011/12

Tanau mewn Cartrefi: Presenoldeb larymau mwg

Yn ystod y cyfnod mynychodd y Gwasanaeth 493 o danau mewn cartrefi.

Roedd 15% o'r holl danau mewn cartref yr aethpwyd atynt yn ystod y flwyddyn (72 o danau) wedi digwydd mewn cartrefi lle nad oedd larwm mwg yno. Mae hyn yn hafal â'r un cyfnod llynedd, ac yn is na'r cyfartaledd dros 3 blynedd, sy'n dangos yn bendant lefelau perchnogaeth larwm mwg.

Yn 59% o'r tanau mewn cartrefi yr aethpwyd atynt (293 o danau) roedd larwm yno ac roedd wedi seinio. Mae'r ganran hon o'r cyfanswm yn is na'r llynedd, ond mae'n dal yn uwch na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

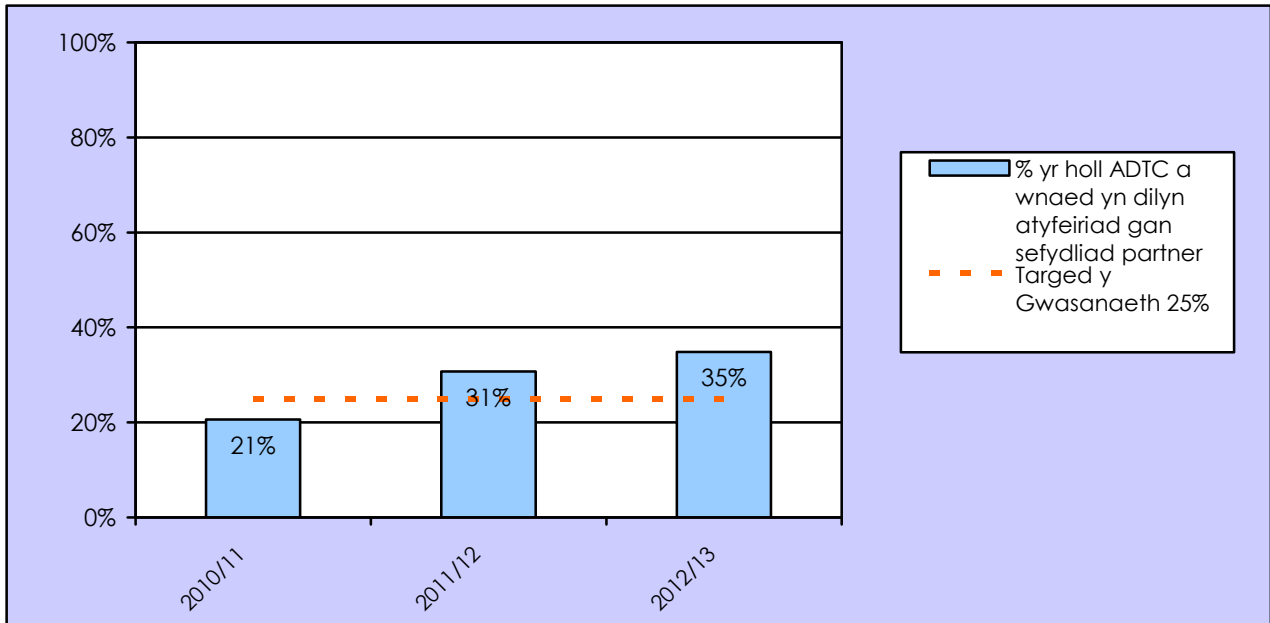
Yn y trydydd categori – lle roedd larwm yno ond heb seinio – roedd cynnydd bach o'i gymharu â'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd dros dair blynedd, i 26%. Y prif reswm pam nad oedd larymau wedi seinio er eu bod yn yr eiddo oedd y ffaith nad oedd y tân yn ddigon agos i'r larwm i beri iddo seinio.

Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref (ADTC)

- **cynhaliwyd 35% o'r archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn dilyn atgyfeiriad gan sefydliad partner.**

Yn ystod y flwyddyn, roedd 7,742 (35%) o blith y 22,208 o archwiliadau diogelwch tân yn y cartref yn rhai a oedd yn deillio o atgyfeiriadau gan sefydliadau partner (atgyfeiriadau asiantaethau), gan gynorthwyo grwpiau risg uchel i aros yn fwy diogel yn eu cartrefi – mae hyn yn mynd y tu hwnt i darged y Gwasanaeth ei hun, sef 25%.

% yr holl Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref a gynhaliwyd wedi deillio o atgyfeiriad gan sefydliad partner

**ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU:
Crynodeb o'r holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt**

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE	
Cyfanswm y digwyddiadau a fynychwyd	1,721	1,800	1,721	1,560	6,802	↓ 12%
Cyfanswm y tanau	623	524	536	666	2,349	↓ 26%
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	289	323	384	208	1,204	↑ 22%
Cyfanswm y galwadau diangen	809	953	801	686	3,249	↓ 9%

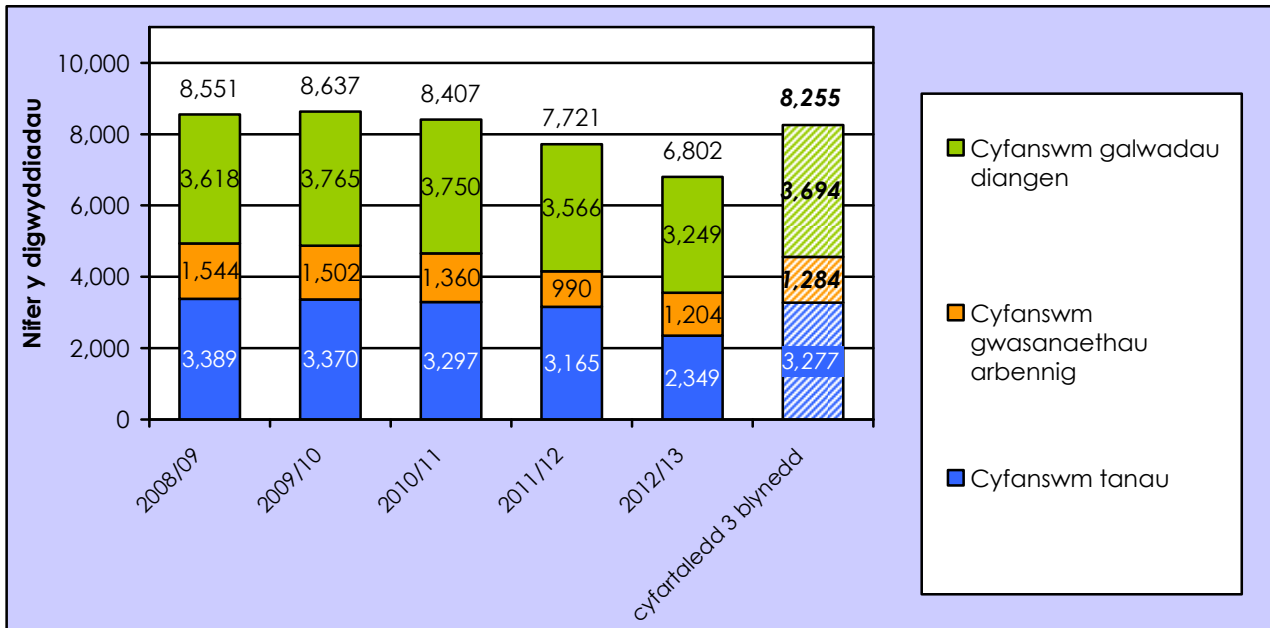
LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE
Cyfanswm y digwyddiadau a fynychwyd	2,125	1,927	1,798	1,871	7,721
Cyfanswm y tanau	1,001	708	675	781	3,165
Cyfanswm y digwyddiadau gwasanaeth arbennig	265	261	261	203	990
Cyfanswm y galwadau diangen	859	958	862	887	3,566

Yr holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt:

- **Bu gostyngiad o 12% neu 919 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 6,802 o ddigwyddiadau, sydd gryn dipyn yn is na'r blynyddoedd blaenorol, ac sy'n parhau â'r tueddiad cyffredinol am i lawr. Roedd gostyngiad yn nifer y digwyddiadau tân a'r galwadau diangen ond cynnydd yn y digwyddiadau gwasanaethau arbennig.

Yr holl ddigwyddiadau yr aethpwyd atynt, yn ôl math

ADRODD AM WEITHGARWCH DIGWYDDIADAU: Y tanau yr aethpwyd atynt

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE	
Cyfanswm tanau	623	524	536	666	2,349	↓ 26%
Prif danau	261	321	260	301	1,143	↓ 12%
Tanau eilaidd	311	189	190	197	887	↓ 45%
Tanau simnai	51	14	86	168	319	↑ 26%
Yr holl danau bwriadol	267	202	201	165	835	↓ 39%
Yr holl danau damweiniol	356	322	335	501	1,514	↓ 16%
Tanau mewn eiddo annomestig	33	41	33	40	147	↓ 6%

Y LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE
Cyfanswm y tanau	1,001	708	675	781	3,165
Prif danau	338	302	343	316	1,299
Tanau eilaidd	623	392	253	345	1,613
Tanau simnai	40	14	79	120	253
Yr holl danau bwriadol	495	358	233	284	1,370
Yr holl danau damweiniol	506	350	442	497	1,795
Tanau mewn eiddo annomestig	37	40	40	39	156

Tanau:

- **Bu gostyngiad o 26% neu 816 yn llai o danau o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 2,349 o danau, sef y nifer isaf yn y cyfnod hwn ers 2008/09 o leiaf. Mae niferoedd cyffredinol y prif danau a'r tanau eilaidd wedi gostwng, ond mae nifer y tanau simnai wedi cynyddu.

Yn ogystal â gweithgarwch y Gwasanaeth ym maes atal tanau, mae'n debygol fod y cyfnod hir o dywydd gwlyb wedi cael effaith sylweddol ar danau – efallai bydd hyn yn cyfyngu ar werth rhai cymariaethau blwyddyn ar flwyddyn yn y flwyddyn ariannol newydd 2013/14, os bydd y tywydd yn dychwelyd i fod yn 'arferol'.

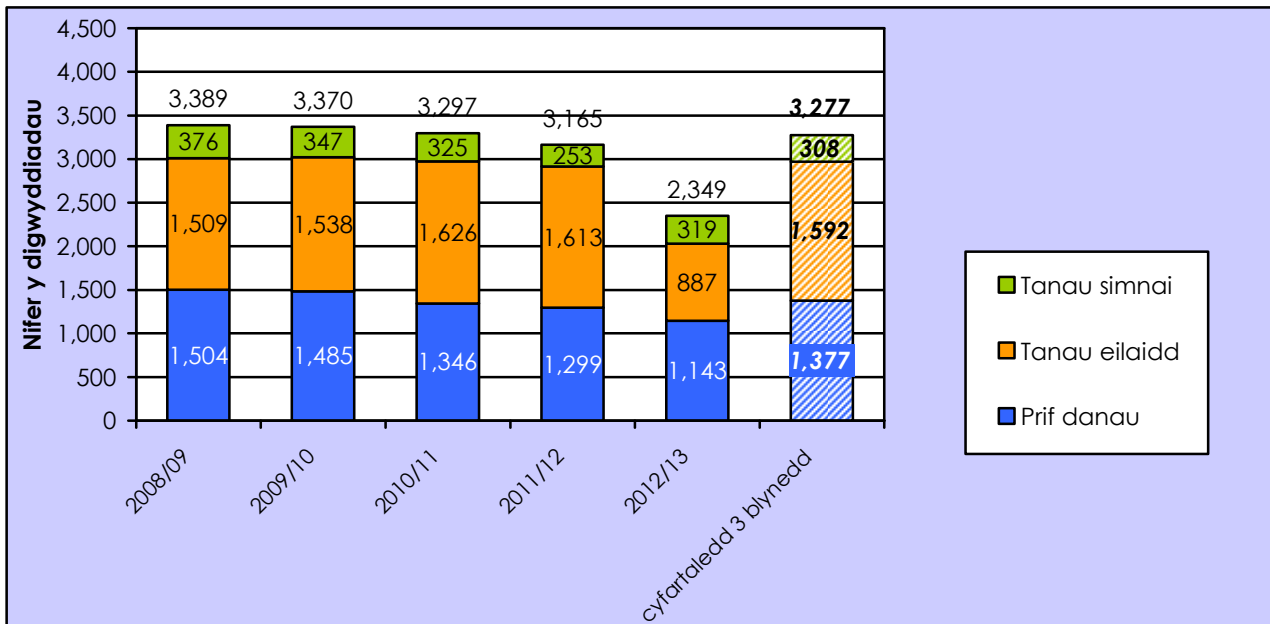
Tanau: Math

Aeth nifer y **prif danau** i lawr 12% neu 156 yn llai o ddigwyddiadau yn gyffredinol, o'i gymharu â 2011/12, gan barhau â'r tueddiad am i lawr.

Yn ystod y flwyddyn, bu gostyngiad sylweddol yn nifer y **tanau eilaidd**, sef 45% neu 726 yn llai o ddigwyddiadau o'i gymharu â 2011/12. Mae'r gostyngiad hwn i'w weld mewn perthynas â thanau yn yr awyr agored – tanau glaswelltir yn arbennig – gan adlewyrchu'r tywydd gwlypach na'r cyfartaledd yn ystod y flwyddyn.

Cynyddodd nifer y **tanau simnai** 26%, neu 66 yn rhagor, ond parhaodd yn is na'r cyfartaledd dros 3 blynedd. Digwyddodd dros hanner o'r tanau hyn yn ystod y chwarter olaf, ac felly'n adlewyrchu'r tywydd oer a gwlyb.

Yr holl danau yr aethpwyd atynt, yn ôl math

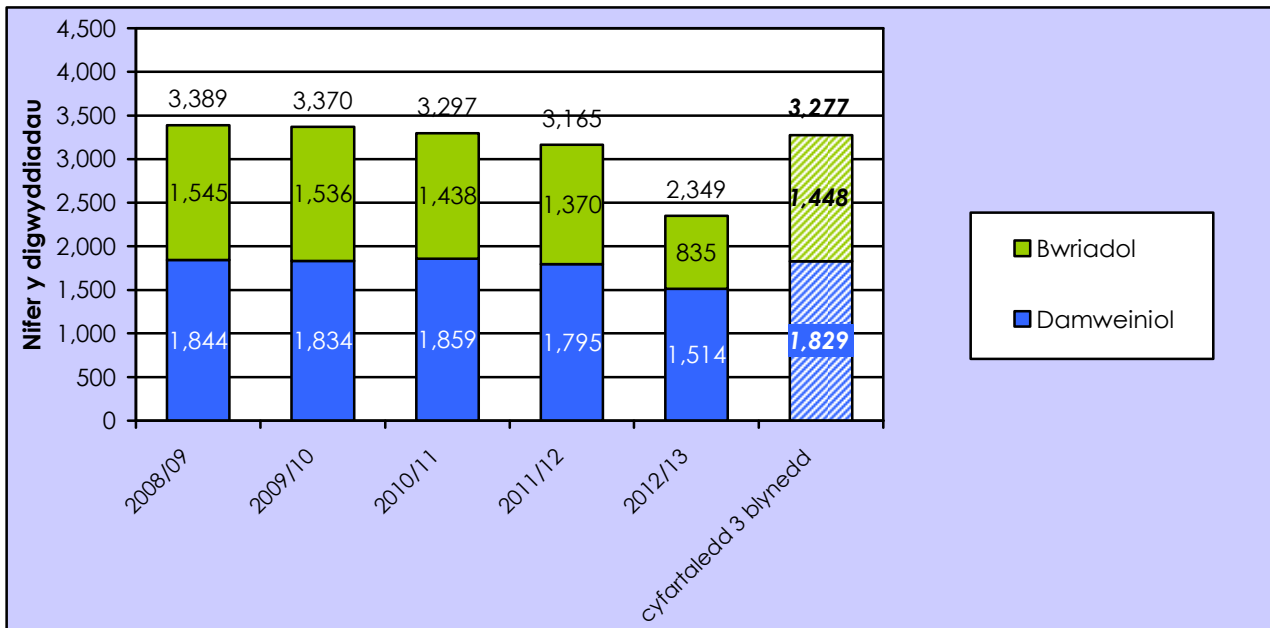

Tanau: Cymhelliad

Mae gostyngiad cyffredinol yn nifer y tanau yn cael ei adlewyrchu yn y ddau gategori, sef tanau a gychwynnir yn fwriadol a'r rhai sy'n cychwyn trwy ddamwain. Mae nifer y tanau bwriadol wedi mynd i lawr yn sylweddol o gymharu â'r un cyfnod y llynedd (39% neu 535 yn llai o danau) ac yn llawer is na'r cyfartaledd dros dair blynedd.

Yn ychwanegol i'n gweithgareddau diogelwch i atal tanau mae'n debyg fod y tywydd gwlyb yn ystod y flwyddyn wedi cael effaith sylweddol ar danau.

Yr holl danau yr aethpwyd atynt, yn ôl cymhelliad

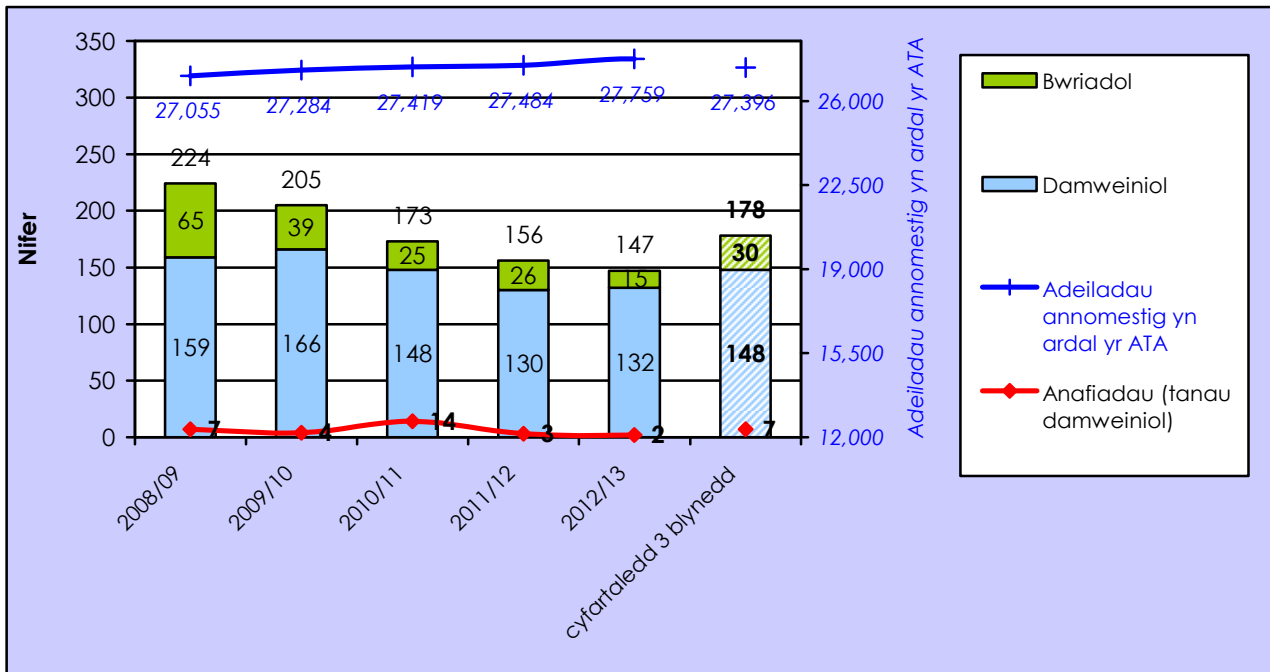

Tanau: Safleoedd annomestig:

- **Bu gostyngiad o 6% neu 9 yn llai o danau ar safleoedd annomestig o'i gymharu â'r un cyfnod y llynedd.**

Yn ystod tri chwarter cyntaf y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 147 o danau o'r fath, ac roedd hyn yn is na'r flwyddyn flaenorol a'r cyfartaledd dros dair blynedd; roedd hyn yn parhau â'r tueddiad am i lawr, tra bo nifer y safleoedd annomestig wedi parhau i gynyddu yn flynyddol.

Tanau ar Safleoedd Annomestig ac Anafusion

Nid yw tanau mewn adeiladau sy'n wag yn cael eu cynnwys yn y mesur hwn.

**ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU:
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig (nid tanau) yr aethpwyd atynt**

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE	
Cyfanswm digwyddiadau gwasanaeth arbennig	289	323	384	208	1,204	↑ 22%
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	107	92	125	75	399	↓ 13%
Heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	182	231	259	133	805	↑ 52%

LLYNEDD – 2011/12					
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE
Cyfanswm digwyddiadau gwasanaeth arbennig	265	261	261	203	990
Gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	114	120	131	96	461
Heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd	151	141	130	107	529

Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig:

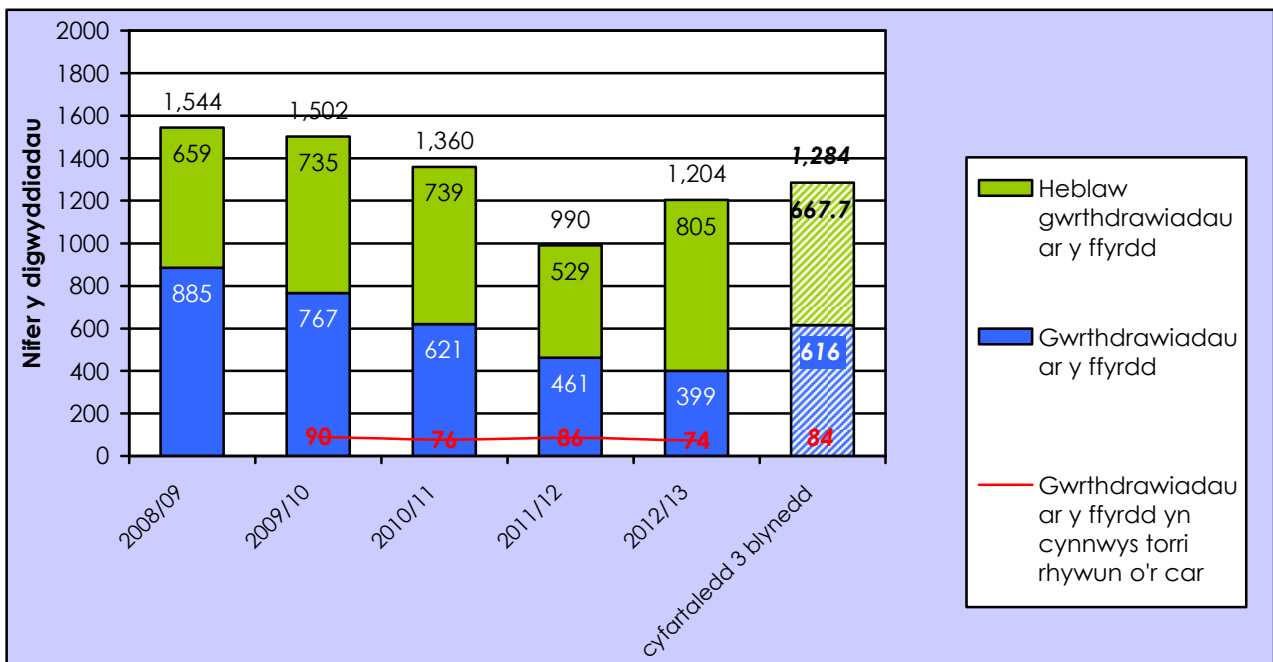
- **Bu cynnydd o 22% neu 214 yn fwy o ddigwyddiadau gwasanaeth arbennig o'i gymharu â llynedd.**

Yn ystod y flwyddyn, aeth y Gwasanaeth at 1,204 o ddigwyddiadau gwasanaeth arbennig, er fod hyn yn uwch na'r flwyddyn flaenorol mae dal yn is na'r cyfartaledd tair blynedd.

Parhaodd nifer y **gwrthdrawiadau ar y ffyrdd** i ostwng. Fodd bynnag, fe gynyddodd nifer y digwyddiadau gwasanaeth arbennig **heblaw gwrthdrawiadau ar y ffyrdd** 52% neu 276 yn fwy o ddigwyddiadau, sy'n uwch na'r cyfartaledd dros 3 blynedd.

Gellir priodoli'r cynnydd mewn digwyddiadau gwasanaeth arbennig, yn rhannol, i'r tywydd drwg a gafwyd yn ystod y cyfnod. Bu i long daro creigiau mewn gwynt cryf yn ystod mis Ebrill 2012. Bu llifogydd lleol yn ystod y gwanwyn a'r haf gwlypach na'r cyfartaledd, a arweiniodd at ymchwydd mewn llifogydd a digwyddiadau perthnasol, ac ar ddiwedd Tachwedd 2012 cafwyd olyniaeth o ddigwyddiadau glaw trwm mewn llawer o ardaloedd ar draws Cymru a achosodd lifogydd sylweddol, ynghyd â mwy o drafferthion oherwydd gwyntoedd cryf.

Gwasanaethau Arbennig yr aethpwyd atynt, yn ôl math

ADRODD AM WEITHGARWCH YN YMWNEUD Â DIGWYDDIADAU: Mynd at alwadau diangen

BLWYDDYN ADRODD – 2012/13						
Dangosir cymhariaeth â ffigurau'r llynedd yn y golofn dde yn y tabl. Lliw'r cefndir - Gwyrdd = gwelliant; Coch = dirywiad; Melyn = dim newid						
↑ = cynnydd eleni ↓ = gostyngiad eleni ➡ = dim newid PC = pwyntiau canrannol						
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE	
Cyfanswm y galwadau diangen	809	953	801	686	3,249	↓ 9%
Galwadau diangen maleisus	28	27	26	25	106	↓20%
Galwadau diangen didwyll	317	323	278	265	1,183	↓16%
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo annomestig	304	412	355	279	1,350	↓ 4%
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo arall	160	191	142	117	610	↓ 2%

Y LLYNEDD - 2011/12					
	CH1	CH2	CH3	CH4	HYHE
Cyfanswm y galwadau diangen	859	958	862	887	3,566
Galwadau diangen maleisus	37	34	25	37	133
Galwadau diangen didwyll	349	362	285	405	1,401
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo annomestig	324	392	389	306	1,411
Galwadau diangen oherwydd system awtomatig mewn eiddo arall	149	170	163	139	621

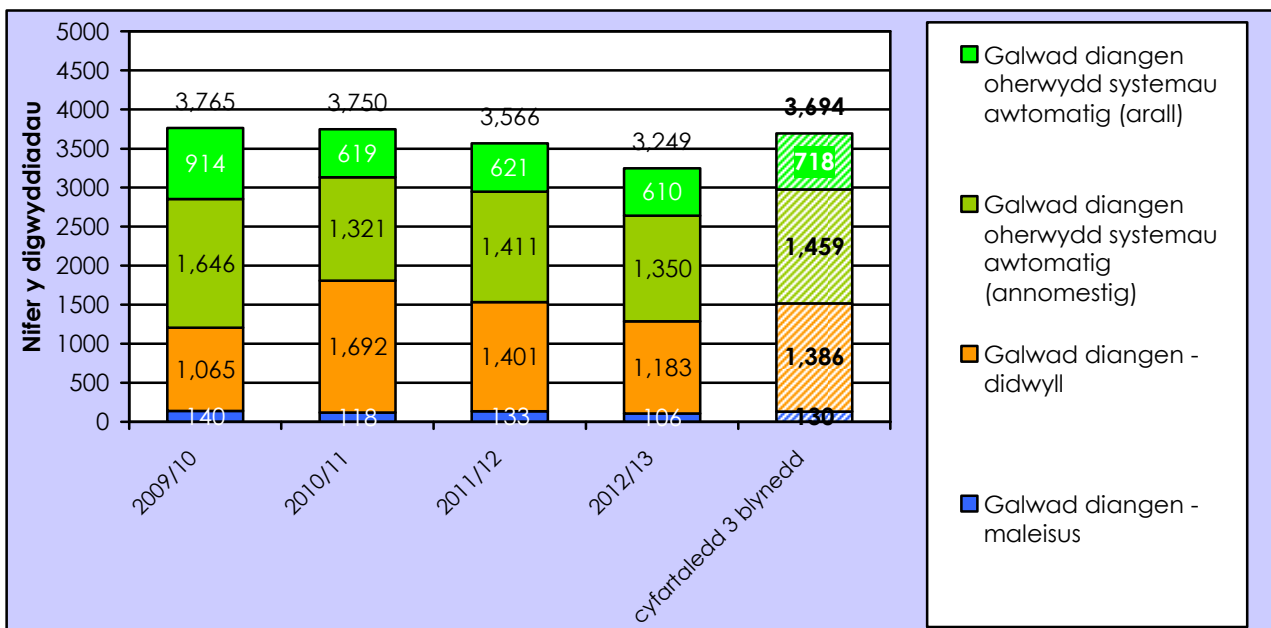
Galwadau diangen:

- **Bu gostyngiad o 9% neu 317 yn llai o alwadau diangen yr aethpwyd atynt o'i gymharu â 2011/12.**

Yn ystod y flwyddyn aeth y Gwasanaeth allan at 3,249 o alwadau am gymorth a drodd i fod yn alwadau diangen. Mae'r nifer hwn yn is na'r blynyddoedd blaenorol.

Mae niferoedd cyffredinol y galwadau diangen yn y 3 phrif categori: sef galwadau diangen oherwydd systemau awtomatig; galwadau diangen maleisus; a galwadau diangen a wneir yn ddiwyll, i gyd wedi gostwng.

Galwadau diangen yr aethpwyd atynt, yn ôl math

Oherwydd i'r categorïau galwadau diangen gael eu hail-gysoni cyn cychwyn blwyddyn ariannol 2011/12 o ganlyniad i drafodaethau ar lefel genedlaethol, cafwyd newid yng nghyfran y galwadau diangen a gategoreiddwyd fel 'galwadau diangen systemau awtomatig' a'r rhai a gategoreiddwyd fel 'galwadau diangen a wnaed yn ddiwyll'.

Felly, roedd yn amhosibl cymharu tebyg wrth debyg rhwng ffigurau 2011/12 a ffigurau'r flwyddyn flaenorol mewn perthynas â'r ddau categori hwn o alwadau diangen. Nid oes disgwyl i hyn effeithio ar y gymhariaeth rhwng ffigurau 2011/12 a ffigurau 2012/13.

GEIRFA

Tanau	Mae pob tân i'w osod yn o'r tri chategori canlynol – prif, eilaidd neu simnai.
Prif danau	Dyma danau nad ydynt yn danau simneiau, ac sydd yn unrhyw fath o adeilad (ac eithrio adfail), cerbydau, carafanau ac ôl-gerbydau, storfeydd y tu allan, gweithfeydd a pheiriannau, eiddo amaethyddol a choedwigoedd, ac adeileddau eraill y tu allan, megis pontydd, blychau postio, twneli, ayyb. Mae tanau yn unrhyw le yn brif danau os oes anafusion, achub neu ddianc, felly hefyd danau yn unrhyw le yr aeth pum neu ragor o beiriannau tân atynt.
Tanau eilaidd	Tanau eilaidd yw tanau nad ydynt yn rhai simnai na phrif danau. Nid yw tanau eilaidd yn golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt. Fel arfer, tanau eilaidd yw'r rhai sy'n digwydd mewn lleoliadau megis tir agored, coed unigol, ffensys, polion telegraff, sbwriel a chynwysyddion sbwriel (ond nid banciau papur, a fyddai'n cael eu hystyried - yn yr un modd ag eiddo amaethyddol neu goedwigoedd - yn brif dân), dodrefn y tu allan, goleuadau traffig ayyb
Tanau simnai	Dyma danau mewn adeiladau wedi eu meddiannu, lle mae'r tân wedi ei gyfyngu i'r simnai ei hun, hyd yn oed os oes gwres neu ddifrod oherwydd mwg yn ymestyn y tu hwnt i'r simnai ei hun. Nid yw tanau simnai'n golygu anafusion, achub neu ddianc, a bydd pedair neu lai o beiriannau tân wedi mynd atynt.
Digwyddiadau Gwasanaeth Arbennig	Dyma ddigwyddiadau lle nad oes tân, a lle mae angen peiriant neu swyddog, ac maent yn cynnwys: a) Argyfyngau lleol e.e. llifogydd, digwyddiadau traffig ar y ffyrdd, achub pobl, gwneud sefyllfa 'yn ddiogel' ayyb; b) Trychinebau mawr; c) Digwyddiadau domestig e.e. dŵr yn gollwng, pobl wedi eu cloi i mewn neu allan ayyb; d) Trefniadau o flaen llaw i fynd i ddigwyddiadau, a allai gynnwys darparu cyngor ac archwiliadau.
Galwadau diangen (cyfarwyddyd cyffredinol)	Pan fo'r GTA yn mynd i leoliad lle credir bod digwyddiad, ond o gyrraedd gwelir nad oes digwyddiad o'r fath yn bodoli neu wedi bodoli. Sylwer: os bydd y peiriant yn cael 'ei droi'n ôl' gan yr Ystafell Reoli cyn cyrraedd y digwyddiad, ni chyfrifir ei fod wedi troi allan, ac nid oes angen adrodd yn ei gylch.
Galwadau diangen – Maleisus	Dyma alwadau a wneir gyda'r bwriad o gael y GTA i fynd i ddigwyddiad nad yw'n bodoli, gan gynnwys rhai bwriadol a lle amheuir eu bod yn faleisus.
Galwadau diangen – Didwyll	Dyma alwadau a wneir yn ddidwyll pan gredir bod y GTA yn wir yn mynd at dân neu ddigwyddiad gwasanaeth arbennig.
Galwadau diangen – systemau awtomatig	Dyma alwadau a ddaw gan larwm mwg ac offer diffodd tân. Maent yn cynnwys larwm yn canu trwy ddamwain neu pan fod larwm yn canu a rhywun yn galw'r GTA fel mater o drefn oherwydd trefniant sefydlog, h.y. heb 'benderfyniad', er enghraifft gan ganolfan alwadau diogelwch neu rywun wedi ei enwebu o fewn sefydliad).